

ילדי המועצה האזורית שדות נגב בשיעור מחול עם סטודנטיות המסלול למחול במכללת אורות ישראל – בבית הספר למפונים ב"יד ושם" בירושלים. כסלו תשפ"ד
Children of the Sdot Negev Regional Council in a dance lesson with students from the Dance Department at Orot Israel College at the school for evacuees in "Yad Vashem" in Jerusalem

"כשהגוף בתנועה, כל החושים מתעוררים. הילד מרגיש שהוא קיים, שהוא בהווה, שהוא ילד שלם!"

המסלול למחול במכללת אורות ישראל בשליחות הלב בבתי הספר למפונים

טליה פרלשטיין

נוכח אתגרי התקופה, העיכוב בפתיחת שנת הלימודים האקדמית ומתוך תודעת שליחות, התכנסנו בצוות ההדרכה הפדגוגית להקים מסגרת אשר תאפשר לסטודנטיות שנה ב' רג' במסלול למחול במכללת אורות ישראל, להשתלב בעשייה החינוכית והמחולית ולתרום בכך לקהילות המפונים. במפגש ההכנה כתבה בציאט אחת הסטודנטיות: "הרבה זמן חיפשתי דרך לעזור לעם ישראל בתוך הדבר הזה שנקרא מלחמה, אבל הרגשתי עדיין חסרת תועלת; אני חושבת שזו זכות עצומה להביא את מה שאנחנו הכי אוהבות לעשות ולהפוך אותו לחלק מהדבר הכללי שכולנו עוברים עכשיו".

בבניה של תכני ההוראה נדרשה רגישות רבה על מנת שיתאימו לילדים בבתי הספר. השתדלנו להעביר לסטודנטיות מנעד רחב של תכנים על מנת שתהיינה ערוכות באופן מיטבי ובעיקר – על מנת שתוכלנה ליצור מפגש אמיתי עם הילדים ולאפשר להם חוויה משמחת של תנועה. על מנת להגיע לכמה שיותר תלמידים וליצור מעורבות ושיתוף פעולה בשיעור, הוחלט לשים דגש בשיעורים אלה על משחקי תנועה, משחקי קצב, יצירה אישית ומשפטי תנועה קצרים ומהנים, המשלבים אתגר פיזי ומחשבתי.

פנינו למקומות שונים בכל הארץ – רכזות של מפונים בבתי מלון ובתי ספר בהקמה באזור הצפון, בירושלים, ובסופו של דבר נמצאו מסגרות בכל אחד מהאזורים הללו. בירושלים, לימדנו בבית הספר למפונים שנפתח ב"יד ושם". בית הספר נפתח ביוזמת הנהלת "יד ושם", שפנתה למשרד החינוך והציעה להסב את מבנה כיתות

הלימוד שלהם בעת הזו לצורך הקמת בית ספר למפונים. משרד החינוך הפנה את שולי דונר, מנהלת הנמצאת בשנת שבתון, שיחפשה לעשות טוב, ליוזמה זו. רוב הצוות שגויסי לעבודה עם הילדים הוא צוות של המקום. אנשים שביומיום שלהם הם חוקרי היסטוריה, אנשי ארכיון, מדריכים, אנשי לוגיסטיקה, יחסי ציבור ואף נשיא ומנכ"ל "יד ושם", הגיעו להעביר שיעורים לילדים. בתוך הצוות גם מורות מפונות מהדרום, סטזריות וסטודנטיות. התלמידות והתלמידים הם מהמועצה האזורית שדות נגב, בעיקר מהישובים כפר מיימון, תושיה, זמרת, שובה ושוקדה. רובם מתגוררים כעת במלונות לאונרדו, נווה אילן ויד השמונה. בנתניה לימדנו בבית הספר ע"ש נתן אלבו, בית ספר חדש וצומח, אשר בו הוקם בית ספר יסודי עבור מפוני שדרות המתגוררים בנתניה. מנהלת בית הספר לילדי המפונים, איילה חדד, הינה בימים כתיקונם מנהלת בית הספר לאומנויות בשדרות. במושב ניר עציון לימדנו בבית המלון אליו פונו חברי קהילת "איבים" משער הנגב (מרכז קליטה לעולים ולעולות בני העדה האתיופית), ובו הוקמו בית ספר, גן ילדים ואולפן.

סטודנטית שנה ג' כתבה במשוב להוראה: 'בתנועות שהן עשו הרגשתי את הלב שלהן, וכששאלתי את התלמידים בסוף השיעור, מה היה להם משמעותי בשיעור, הילדים אמרו דברים שהפתיעו אותי, לגבי מה הם מרגישים ומה הם חושבים. אחת התלמידות אמרה, למשל: 'כשאמרת לנו להיות סופגנייה עם הגוף, כאילו הרגשתי את הריח שלה שאני אוהבת, והיה לי נעים להיות סופגנייה שמנה ושמחה. ראיתי שהיה פה תהליך משמעותי של חיבור פנימי. יצאתי מהשיעור והרגשתי שהשפעתיי'.

הסטודנטיות אשר לימדו בניר עציון התמודדו אף עם אתגרי השפה (חלק מהתלמידות עלו לארץ מאתיופיה לפני שלושה חודשים), כפי שמתארת הסטודנטית: 'פעם ראשונה שזה פשוט קרה לי במציאות שהעברתי שיעור לבנות שלא מדברות את השפה שלי ואני לא את שלהן וראיתי כמה שפת הגוף והתנועה והמחול הן מעל לשפת הדיבור. זה מדהים כמה המחול היא שפה של כולם. זה ממש נגע בי'.

יסכה צור, מכפר מיימון, מורה מפונה שמתנדבת בבית הספר ב"יד ושם", מספרת גם היא על החוויה: 'יש ילדה שהמלחמה 'תפסה' אותה מאד קשה. ילדה שהייתה משוחררת מאוד לפני המלחמה. בשיעור מחול ראיתי איך פתאום היא משתתפת. זה מעניק להן חוסן וחיות. הגוף שלהן מדבר, הן נזכרות בעצמן. למפגש הזה יש חשיבות עליונה. הבנות נכנסות לתוך הקצב והריקוד וזה מבורך כל כך בתקופה הזו. הן מקבלות מזה המון כוח. זה אחד הדברים הכי מבורכים ומשמחים שמצליחים להחזיק אותנו בזמן הזה'. יסכה מעידה שבעצמה היא משתמשת במחול ובשירה בשיעורים שלה באופן תדיר: 'יילד אמור לדעת איך הוא זז עם הגוף שלו. כשילד מגיע לפה ורוקד, ועושה מלאכה, וגם לומד תוך כדי כך, הרישום שנותר בגוף הוא מה שנותר בו. הוא מרגיש שהוא קיים, שהוא בהווה, שהוא ילד שלם'.

"הסביבוים מרקדים" ילדי המועצה האזורית שדות נגב בשיעור מחול עם סטודנטיות המסלול למחול במכללת אורות ישראל - בבית הספר למפונים ב"יד ושם" בירושלים. כסלו תשפ"ד
The dreidels are dancing - children of the Sdot Negev Regional Council in a dance lesson with students from the Dance Department at Orot Israel College - at the school for evacuees in "Yad Vashem" in Jerusalem

לסיכום, תחילת ההוראה לוותה בהתרגשות ובחששות, אולם כבר מהשיעור הראשון נוצרה תקשורת טובה בין הסטודנטיות המלמדות לבין התלמידות והתלמידים. בשיחות סיכום ופרידה ציינו התלמידים שהם עצובים ומאוכזבים מכך ששיעורי המחול הסתיימו וכן ציינו שהיו רוצים שיהיו להם שיעורים 'כאלה' גם כשישובו הביתה. הסטודנטיות שמחו מאד על האפשרות להתנסות בהוראה באופן זה ולהיות שותפות להתגייסות הלאומית למען הקהילות הזקוקות לכך בימים קשים אלה. אלו היו מפגשים מעצימים ומשמעותיים שהעמיקו אצל כולנו את התחושה החזקה שזכינו לעסוק בהוראת מחול ותנועה. מתנה ושליחות עצומה שהולכת איתנו באשר נלך.

שותפות בכתיבה ובליווי הסטודנטיות: ד"ר לילך שליט, איילת הבר, אפרת נחמה ואביטל פלמר בן-גד.

ד"ר טליה פרלשטיין. מרצה בכירה וראשת המסלול האקדמי למחול ולתנועה במכללת אורות ישראל מאז הקמתו בשנת 1998. בין נושאי מחקרה: החינוך למחול והמחול האמנותי בישראל. מאמריה פורסמו בספרים ובכתבי עת בארץ ובעולם.

התקבלנו בשלושת המרכזים במאור פנים ובשמחה על ידי המנהלות. הסטודנטיות לימדו בצוותים מעורבים: סטודנטיות משנה ב' שלימדו לראשונה וסטודנטיות משנה ג' שזוהי שנת ההוראה השנייה שלהן במסגרת העבודה המעשית. פגשנו ילדים מקסימים שמתמודדים עם מציאות ארעית וחסרת יציבות ונחשפנו לעשייה חינוכית מרגשת של הצוות החינוכי והמתנדבים שנעשית מכל הלב. שולי דונר שיתפה וסיפרה: 'אנחנו מנסים להתנהל כמה שיותר כמו בית ספר, עם מחנכת לכל כיתה, מערכת שעות מאורגנת, צלצול, יעצות, ומורות שילוב. ויחד עם זאת, חשוב לנו לתת מענה בעת הזאת לצרכים הרגשיים של התלמידים. בנינו כיתת אמנות ונגרות ואנחנו מאושרות שהילדים זוכים ללמוד תנועה ולרקוד. כל בוקר אני אומרת תודה ל'ה' על הזכות להיות פה ולעשות טוב'.

אביטל פלמר, מרצה במכללה ומלווה פדגוגית של הסטודנטיות מספרת: 'בתחילה, לתלמידים היו חששות מהפורמט הלא מוכר של שיעורי מחול, ומשיעור לשיעור הם נקשרו לסטודנטיות והשתתפו מתוך אמון וחדווה. השיעורים אפשרו להם לבטא את עצמם, ללמוד ולנוע בחופשיות במרחב שיש בו הרבה קשב ונתינת מקום.